

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ТХЪАКІУЩЫНЭ
Аслъан:

«Урысыем и Президенттэу Дмитрий Медведевым политическэ системэр нахьышлу шыгъэнымкІэ пшъэрылъхэр нафэу къырилотыкІыгъэх»

гъэр мин 300-м нэсэу нахь макІэ шыгъэн, мыпарламент партиехэм ацІэкІэ кандидатхэм апае а пчъагъэр мини 100-м нэгъэсыгъэн фаеу ылытагъ. Ащ дакІоу ЦИК-хэм язэхэщэн зэрэклорэ шыкІэми зэхьокІыныгъэ фашыщт, политическэ партиехэр нахьыбэу ащ хагъэхьащтых.

— Сэ зэрэсІошІырэмкІэ, хэгъэгум иполитическэ системэ нахь шІогъэ ин къытэу хъунымкІэ къахальхэгъэ Іофтхьабзэхэм амал къатыщт, тикъэралыгъо игражданхэм яфедэхэр нахьышлу къэгъэ-лъэгъогъэнхэм тегъэпсыхьагъэу ар хушт. Урысыем и Президент ихэдзынхэр зыщыкІоштхэм — мэхъанэшхо зиІэ политическэ хьугъэ-шІагъэр къызщыблагъэрэм ащ фэдэ зэхьокІыныгъэхэр зигъо шыпккъэу щытхэм ахэхьэх. Хэдзынхэр нэфэ икъу хэлъэу, тэрэ-зэу, хабзэу шыІэм диштэу, зэфэгъэ хэлъэу рекІокІынхэ фае, — къыІуагъ Дмитрий Медведевым.

Къэралыгъом ипашэ зэрэхигъэуэфыкІыгъэмкІэ, мы лъэхъэнэ благъэхэм Къэралыгъо Думэм къыхальхьащт хабзэм идецентрализация фэгъэхьыгъэ законопроектыр. Федеральнэ пшъэрылъхэм ащыщхэр регионхэм афгъэгъэгъэнхэм иамал ащ къытыщт, хэхьохэмкІэ къэкІуапІэхэми ащ нахь заригъэушъомбгъушт. Урысыем и Президент зэрэхигъэ-

уэфыкІыгъэмкІэ, ар чэзыу-чэзыоу, илъэс зауІэмэ къақлоцІ зэшІохыгъэ хушт.

— Урысыем и Президенттэу Дмитрий Медведевым политическэ системэр нахьышлу шыгъэнымкІэ нэфагъэ зыхэлъ пшъэрылъхэр къырилотыкІыгъэх. Политикэм епхыгъэ реформэмрэ хабзэм идецентрализацияр афгъэгъэхьыгъэу къахильхьагъэхэм тызщыпсэурэ шьолъырхэм, чыпІэхэм тапэкі хэхьоныгъэ ашынымкІэ амалыкІэхэр къызэратыщтхэм сицыхъэ тель, — журналистхэм къариІуагъ ТхьакІушынэ Аслъан.

Республикэм и Лышъхъэ ащ дакІоу зэрэхигъэуэфыкІыгъэмкІэ, Урысыем и Президент къа-

хильхьагъэхэм зэкІэми конструкторивнэ нэшанэ яІэу, Іофхэм язытет нахьышлу шыгъэным тегъэпсыхьагъэу щытых. Ащ хэхьэх къолъхъэ тын-Іыхыным пэшІукІорэ зигъо Іофтхьабзэр — документхэм якъегъэкІокІын, ягъэфедэн тэрэзэу зэшІохыгъэныр, сабыибэ зэрыс унагъохэм, кІэлэгъаджэхэм, шІэныгъэлэжхэм зыщыпсэушт унэхэмкІэ яІофхэм язытет нахьышлу шыгъэныр, ахэм фэгъэкІотэныгъэ зыхэлъ чыфэхэр ятыгъэнхэр, джащ фэдэу социальнэ Іофыгъуабэхэр, кІэлэцІыкІу ІыгыпІэхэр зэримыкъуэхэрэм иІофыгъуи зэрахэтэу, зэшІохыгъэнхэр.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТхьакІушынэ Аслъан илъэс къэс Президентым Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗыІу-кІэ фигъэхьырэ Тхылъым икъеджэн хэлэжыагъ. Кремлевскэ Дворецым хэт Георгиевскэ Залышхом тыгъэгъазэм и 22-м ар шыкІуагъ ыкІи Дмитрий Медведевыр Урысые Федерацием и Президент ІэнагІэ зыІут уахътэмкІэ ар яплІэнэрэу хъугъэ.

Тапэкі ыгъэхьыгъэ Тхылъхэу, хабзэ зэрэхьугъэу, шэкІогъум къызаджэщтыгъэхэм мыр зэратекІырэр ІлъэсыкІэр къызщыщыащтым къызэрахильхьагъэр ары. Дмитрий Медведевым иунашъо къызыхьыгъэри къыІуагъ:

Къэралыгъо Думэм кІэу хэхьагъэхэм а Тхылъыр алыІэсыным пае арэуштэу ышІыгъ. Ащ дакІоу Урысыем и Президент хэгъэгум кІоцІ ыкІи ІэкІыб къэрал политикэм иІэныкІохэмкІэ екІолІа-кІэу иІэхэр къыгъэнэфагъэх. ГушыІэм пае, хэгъэгум ирегионхэм япашэхэр цыфхэм амакъэ зэрэфатырэм тетэу хэдзыгъэнхэм те-хьэгъэн зэрэфаер, парламент хэдзынхэм ахэлэжъэнхэм пае Іэпэ-кІадзэхэр зэраугъоштыгъэхэр те-хьыжыгъэныр, партиехэр зэратхы-хэрэ шыкІэр нахь къызэрыкІоу гъэпсыгъэныр. Джащ фэдэу Урысыем и Президент ихэдзынхэм ахэлэжъэнхэм пае хэдзакІохэм яІэпІэкІэдзэ пчъагъэу ищыкІа-

Суреттэу А. Медведев ищыкІыгъэхэр.

Адыгеим и Лышъхъэу
ТХЪАКІУЩЫНЭ
Аслъан:

«Къыхьащт илъэсым Адыгеим итуризмэ иинфраструктурэ къэралыгъо мылькоу сомэ миллиардныкы фэдиз пэІухьащт»

Джарэуштэу къышІуагъ Адыгеим и Лышъхъэу ТхьакІушынэ Аслъан ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфиІорэр зэрэзэхашагъэр илъэс зэрэхьурэм фэгъэхьыгъэ Іофтхьабзэу Москва щыкІуагъэм.

Мы Іофтхьабзэм хэлэжыагъэх Темыр Кавказ федеральнэ шьолъырым, Къыблэ федеральнэ шьолъырым ирегионитІумэ — Адыгеимрэ Краснодар краймрэ япашэхэр. Шьугу къэтэгъэкІыжы: Урысые Федерацием и Правительствэ иунашъо диштэу, Темыр-Кавказ турист кластерым ипроект къыхиубытэу 2011 — 2020-рэ илъэсхэм Урысыем и Къыблэ дунэе шапхъэхэм адиштэрэ къушъхъэ курорти 5 шагъэпсыщт: Лэгъо-Накъэ (Краснодар край, Адыгэ Республик), Архыз (Къэрэщэе-Шэрджэс Республик), Эльбрус-Безенги (Къэбэртэе-Бэлъкъар Республик), Мамисон (Республикэу Темыр Осетиер — Аланиер), Матлас (Республикэу Дагыстан). ЛыжэкІэ къызыщачъыхьащт къушъхъэ гъогухэм километрэ 898-рэ якІыхьэгъэщт, хьакІэщхэм нэбгырэ мин 89-рэ къырагъэблэгъэн, мафэм къыкІоцІ кластерым нэбгыри 150500-мэ яфэІо-фашІэхэр шагъэцэкІэнхэ алъэкІыщт. Проектым къызэрэдилытэ-

рэмкІэ, регионым игъорыгъозэ ІофшІэпІэ чыпІэ мин 330-м ехъу шызэхашащт.

Іофтхьабзэр къызэІуиыхъэ, ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфиІорэм идиректорхэм я Совет и Тхьаматэу, Урысыем и Олимпийскэ комитет ивице-президенттэу, сенаторэу Билалов Ахьмэд регионхэм япашэхэм къэбар гушІуагъо ариІуагъ: ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфиІорэмрэ компаниеу «Эрнст энд Янг» зыфиІорэмрэ турист кластерым ибизнес-концепции игъэхьазырын фэгъэхьыгъэ ззэгъыныгъэ зэдашІыгъ. «Дунэе турист организацием къызэритыгъэмкІэ, туризмэм изегъэушъомбгъуныкІэ нахь амалышІу зиІэ хэгъэгунитфэм Урысыер ахэхъэ. ХьакІэ миллион 40 тэ къедгъэблэгъэн тІэкІыщт. Зэжъугъэпшэным пае къэсІо: Испанием турист миллион 50, Францием — турист миллион 59-рэ рагъэблэгъэн алъэкІы. Норвегиеу зыщыгъыІэми зекІо нэбгырэ миллиони 4 регъэблагъэ», — къыІуагъ Билалов Ахьмэд. Ащ зэрэхигъэуэфыкІыгъэмкІэ, инвестиции проектхэу къэралыгъо ІэпыІэгъу зэратыщхэм Темыр-Кавказ регионхэм Адыгеими яэкономикэ хэхьоныгъэ рагъэшІыщт.

ТхьакІушынэ Аслъан Урысые Федера-

цием и Президенттэу Дмитрий Медведевымрэ Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхьаматэу Владимир Путинмрэ зэрэфэразэр къыІуагъ Урысыем ита-рихькІэ мэхъанэшхо зиІэ мы проектым хэгъэгум иІэшъхъэтетхэм лъэшэу анаІэ къызэрэтырагъэтырэм пае.

— Федеральнэ гупчэр къыхэмылажъэу мыщ фэдэ проект инхэр бгъэцэкІэнхэ плъэкІыштыгъэ, — хигъэуэфыкІыгъ ТхьакІушынэ Аслъан. — Къушъхъэ курортэу «Лэгъо-Накъэ» зыфиІорэм ишІын епхыгъэ проектыр щыІэныгъэм зыщыпхырытщыкІэ, нэбгырэ мин 20-м нэсэ яфэІо-фашІэхэр а зы уахътэм агъэцэкІэнхэ алъэкІышт.

Адыгеим и Лышъхъэ къызэриІуагъэмкІэ, республикэм итуризмэ иинфраструктурэ изэхэщэн сомэ миллиардым ехъу хальхьагъэх, мы аужырэ илъэситІум къыкІоцІ хальхьагъэр сомэ миллион 400 фэдиз. «Къыхьащт илъэсым къэралыгъо мылькоу Адыгеим итуризмэ иинфраструктурэ сомэ миллиардныкы фэдиз пэІухьащт», — къыІуагъ ТхьакІушынэ Аслъан.

ТхьамэфитІукІэ узэкІэІэбжымэ Лэгъо-Накъэ метеостанциитІу шагъэуцугъ. Илъэсныкыом къыкІоцІ ахэм жьыбгъэм

ильэшыгъэ, жьым, чыгум шынэгъакІэу ахэлъым ыкІи нэмыкІхэм афэгъэхьыгъэ къэбархэр шаугъоштых. Метеорологическэ комплексхэм къаугъоирэ пчъагъэхэм яшІуагъэкІэ хьакІэщ, къушъхъэ инфраструктурэм иобъектхэр зыщыбгъэуцукІэ анахъэу къекІурэ чыпІэхэр, джащ фэдэу курортхэм яІофшІэнкІэ ящыкІэгъэщт оборудованиехэр къыхахыщтых. НэужкІэ, турист инфраструктурэр агъэфедэу зырагъажьэкІэ Темыр-Кавказ турист кластерым икурортхэм къащыхъун ылъэкІыштыгъэнэфэгъэнхэм пае а метеостанциехэр къулыкъу гъэнэфагъэхэм аратыжыщтых.

Билалов Ахьмэдэу регионхэм япашэхэу ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфиІорэр зызэхашагъэр илъэс зэрэхьурэм фэгъэхьыгъэ Іофтхьабзэм хэлэжыагъэхэмрэ ТхьакІушынэ Аслъан фэгъушІуагъэх ятІонэрэ палъэкІэ Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ІэнагІэ къызэрэІунэжыгъэмкІэ ыкІи ащ псауныгъэ пытэ иІэнэу, субъектым и Лышъхъэ ІэнагІэ ыгъэцакІэзэ гъэхьэгъэшхохэр джыри ышІынхэу фалыагъ.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

Илъэсым ыкIэ нэс къаугъойжьи́нэу къари́уагъ

Хэбзэлахьхэмрэ къаугъойжьи́нэу афэгъэхьыгъэ за-конхэр гъэцэкIагъэ зэрэхъуэрэм, IофшIэнымкIэ фитыныгъэхэм, лэжъапкIэхэм ятын япхыгъэ Iофыгъохэм ахэплъэгъэнымкIэ лъэныкъуищ комиссиен тыгъэгъазэм и 21-м зэхэсыгъо иагъ. Ащ тхьамэтагъор шы-зрихьагъ АР-м и Премьер-министрзу Къумпыл Мурат. Зэхэсыгъор къызэлуиыхыгъэ, илъэсыр ыкIэм зэрэфэкуагъэр, социальнэ пшъэрыл пстэури, программэхэр зэкIэри икIоу гъэцэкIагъэхэр ар агъэкIотэжьи́н зэрэфаер зыцагъэгъупшэ зэрэмыхуштыр ащ къыхигъэщыгъ.

ШокI зимыIэ пенсионнэ ыкIи медицинэ страхованиехэмкIэ зэрэагъэцэкIэрэм, къэралыгъо възносхэр зытын фэе предприя-

тиехэмрэ организациехэмрэ ар зэрагъэцэкIэрэм, къэралыгъо възносхэр зытын фэе предприя-

хэмыушъхьафыкIыгъэ чIыгу Iахьхэр бэджэндэу зыштэхэрэм ащ ыпкIэ зэрэагъэцэкIэрэм, бюджетым хэжъоныгъэ езыгъэшIыр лъэныкъохэм зэхэсыгъом щатегушIагъэх. Къэугъойжьи́нэу хъугъэм нахьэу, чIыфэу къэзымыгъэгъэгъэхьхэрэм нахь къащыцу-гъэх, ащ пае хэбзэлахьхэр, възносхэр игъом зымытыгъэхэу, ащ фэдэ чIыфэхэр мымакIэу зы-тель предприятияехэмрэ органи-зациехэмрэ ялыкIохэр къыра-гъэблэгъагъэх. УФ-м Пенсие-хэмкIэ и Фонд АР-мкIэ и Гъэ-IорышIаплэ ипашэу Къулэ Ас-кэрбий къызэриуагъэмкIэ, со-мэ миллиони 145-м ехьу възно-схэмкIэ чIыфэу атель. Псэуплэ-

коммунальнэ хъызмэтым, псэо-лъэшIыным, промышленно-стым, мэкъумэщ хъызмэтым ащылажъэхэрэр ары нахьыбэу къэзытын фаер. ЧIыфэ зытель-хэм медицинэм епхыгъэ уч-реждениехэмрэ къоджэ псэуплэ администрациехэмрэ къызэра-хэуагъэхэр къыхигъэщыгъ. Мылкъу зэфыщытыкIэхэмкIэ Комитетым ипашэу Ирина Бо-чарниковам зэрэшигъэгъоза-гъэхэмкIэ, къэралыгъо мыл-кум хахьэхэрэр зыщызэхэмы-шъхьафыкIыгъэ чIыгу Iахьхэр бэджэндэу зыштагъэхэм къа-мытыгъэу зэкIэмкIи сомэ мил-лион 21-рэ атель. Ащ щыщэу сомэ миллиони 8-м ехьу суд

приставхэм къаугъойжьи́н фаеу тхылъхэр алыгъ.

— Мы Iофым фэгъэгъэгъэ къулыкIу пстэуи яIофшIэн нахь агъэлъэшынышъ, зэдэлэ-жьи́хэзэ илъэсым ыкIэ нэс чIы-фэхэр къаугъойжьи́нхэ фае, — къыIуагъ Премьер-министрэм Iофхэм языхтэ зэдэлэхэм еуж.

ЧIыфэхэр зытельэу къыра-гъэблэгъагъэхэм ахэр амыты-жьи́нхэм ушъхьагъоу фэхьу-рэмкIи яупчIыгъ, ау джэуапхэм агъэрэзагъэп. Илъэсыр имыкIы-зэ къатыжьи́ныр шIокI зимыIэ Iофэу зэрэщытыр, законхэр амыгъэцэкIэхэм зэрафамы-гъэгъуштыр ахэм къариуагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Лышъхьэм иелкэ къызэIуахыгъ

Хабзэ зэрэхъугъэу ИлъэсыкIэм ипэгъокIэу АР-м и Лышъхьэ ишIу-шIэ Iофтхьабзэхэр ты-гъэгъазэм иаужырэ ма-фэхэм зэхашэх. Мэфит-ум къыкIоцI (тыгъэ-гъазэм и 23 — 24-м) Адыгэ республикэм икъэ-ралыгъо филармоние щыкIошт зэхэхэм рес-публикэм щыпсэурэ кIэ-лэцIыкIу 1400-рэ къы-рагъэблэгъагъ. Ахэр со-циальнэу къэмыухъумэ-гъэ унагъохэм ащапIурэ сабийхэмрэ зишIэ шIэ-гъошIу кIэлэцIыкIу-хэмрэ.

ИлъэсыкIэ Iофтхьа-бзэм кIэщакIо фэхьугъ АР-м ныбжьыкIэ Iоф-

хэмкIэ и Комитет. Къыра-гъэблэгъэщт кIэлэцIы-кIухэм яспискэ зэхэзыгъэ-уцагъэхэр АР-м гъэсэ-ныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ ыкIи культурэмкIэ ями-нистерствэхэр арых.

АР-м и Лышъхьэ ышIэ-кIэ тыгъуасэ щылэгъэ зэ-хахьэм къекIоллэгъэ са-бийхэм зэхэщакIохэр къа-фэгъушIуагъэх, гъэшIэ-гъонхэр къафагъэлъэгъуа-гъэх, нэбгырэ пэпчъ мы мафэр ыгу къызэринэ-жьи́штым пылбъыгъ. ШIу-хьафтыххэу IэшIу-IушIу-хэр зэрылIэ Iальмэкхэр сабийхэм аратыгъэх.

Джащ фэдэу къэралы-гъо филармонием итвор-ческэ куп «Пиратский но-

вый год» зыфиIорэ къэ-гъэлъэгъонэу къыгъэ-хъазырыгъэм кIэлэцIы-кIухэр ашIогъэшIэгъонэу еплъыгъэх.

АР-м и Лышъхьэ иятIонэрэ елкэ непэ рес-публикэ филармонием щыкIошт. Республикэм иелкэ шъхьалэ тыгъэгъа-зэм и 24-м къызэIуа-хышIт.

ПенсиехэмкIэ Фондым къеты

Пенсиехэр зэралэжIагъэхьащтхэм ехьылIагъ

2012-рэ илъэсым ищылэ мазэ имэфэки ыкIи итхьаумэфэ мафэхэм пенсиехэр алэжIагъэхьащтхэм тегъэпсыхьагъэу Урысые Федерацием пенсиехэмкIэ и Фонд Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ макъэ къегъэIу 2012-рэ илъэсым имэфэки ыкIи итхьаумэфэ мафэхэм цIыф куп заулэмэ пенсиехэр, пособиехэр ыкIи нэмыкI ахьщэ IэпыIэгъухэу мазэ къэс аратыхэрэр мыщ фэдэ шIыкIэм тетэу зэралэжIа-гъэхьащтхэмкIэ:

1. **ФГУП-у «Почта России»** зыфиIорэм икъутамэкIэ — Адыгэ Республи-кэм и УФС-кIэ мыщ фэдэ ахьщэр зэрэагъэцэкIэрэм:

— 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 26-м ыкIи и 27-м

— 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 27-м

— 2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 3-м ыкIи и 4-м

— 2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 5-м

— 2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 6-м

— 2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 9-м

— 2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 10-м

— 2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 10-м

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м ыкIи и 2-м апае (классу ОПС: 1-2);

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м ыкIи и 2-м апае (классу ОПС: 3-5);

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 3-м ыкIи и 4-м апае;

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 5-м ыкIи и 6-м апае;

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 7-м ыкIи и 8-м апае;

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 9-м апае;

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 10-м апае (классу ОПС: 1-2);

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 9 — 10-м апае (классу ОПС: 3-5).

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 11-м къыщегъэжьагъэу графикхэм атетэу пенсиехэр алэжIагъэхьащтхэм.

2. **ООО-у «Пенсиехэр алэжIагъэхьхэрэ ГупчэмкIэ»** зигугъу къэтшIыгъэ ахьщэр зыIуагъэхэрэм:

— 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 26-м

— 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 27-м

— 2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 4-м

— 2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 5-м

— 2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 6-м

— 2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 10-м

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м апае;

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 2-м апае;

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 3-м ыкIи и 4-м апае;

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 5-м ыкIи и 6-м апае;

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 7-м ыкIи и 8-м апае;

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 9-м ыкIи и 10-м апае.

2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 11-м къыщегъэжьагъэу ыпэкIэ агъэнэфэгъэ-гъэ графикхэм атетэу пенсиехэр алэжIагъэхьащтхэм.

ЧIыфэт организациехэмкIэ пенсиехэр, мазэ къэс аратырэ ахьщэ IэпыIэгъухэр ыкIи нэмыкI социальнэ тынхэр зыIуагъэхэрэм ясчэтхэм ахьщэр 2012-рэ илъэсым ищылэ мазэ иапэрэ IофшIэгъу мафэхэм арагъэхьащт.

М. МИНЬКОВА.

ПФР-м Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ иотдел иэксперт-ведущэ спе-циалист.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр гухэжIышхо щыхьоу фэт-хьаусыхэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу, бюд-жет-финанс ыкIи хэбзэлахь политикэмкIэ комитетым итхьаматэу Мырзэ Джан-бэч Рэмзанэ ыкъом ятэшыр зэрэщымылэжьи́м фэшI.

Адыгэ Республикэм и Парламент и Комитет итхьаматэу Мырзэ Джанбэч ятэ-шэу, хэгъэгум и УIэшыгъэ кIуачIэхэм яветеранэу Юныс бэрэ зысымэдджэгъэ уж идунай хьыжыгъ. Щымылэжьи́м иIахьылхэм, иблагъэхэм, ныбджэгъоу иIагъэхэм тафэтхьаусыхэ, якъин адэтэгъошI.

Гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иIофышIэхэр.

ТхылъыкI

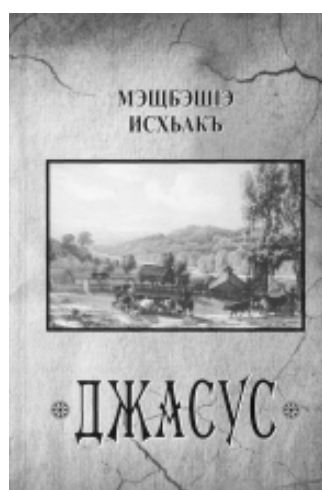
Тарихь романыкIэ къыдэкIыгъ

ТхакIоу МэщбэшIэ Исхьакъ итворческэ лэ-жьи́гъэ джыри зы гу-пшысэ куукIэ ушъэгъэ тхылъ къыхэхьуагъ. Ар тарихь романыкIэу «Джасус» зыфиIорэр ары.

ПчъагъэмкIэ 500 хъоу Адыгэ Республикэм итхылъ тедзаплэ къы-щытырадзагъ.

Романым уахтэу къы-гъэлъагъорэр Кавказ за-ом илъэхьан. Къыщыри-IотыкIырэ хъугъэ-шIа-гъэхэр зытефагъэхэр я 19-рэ лIэшIэгъум иятIо-нэрэ ныкIу — 1835 — 1837-рэ илъэсхэр арых. Образ гупчэу произве-дением хэтыр урыс зе-кIоллэу, штабс-капита-нэу Торнау. Ар Кавка-зым къызэкIом пэкIэ-кIыгъэу, гъэзэплэ инхэу ищылэныгъэ фэхьугъэ-хэм, къыныгъохэу зыхэ-фагъэхэр зерищэчыгъэ-хэу, ахэм зыкъызэралэ-кIихьыжьи́гъэм тхылъыр хьахьылIагъ.

ТхэкIо IэпIасэу Мэщ-бэшIэ Исхьакъ тарихь

романыр ытхы зэхъум Ф. Торнау итхыгъэ-гу-къэкIыжьи́хэр къызфигъэ-федагъэх. Къыгъэлъэгъо-рэ уахтэр нэм нахь уп-кIэпкIыгъэу къыкIыгъэ-уцонымкIэ ащ фэдэ Iу-бытыплэм ишIуагъэ къы-зэрэжIуагъэм щчэ хэлъэп.

Герой шъхьалэу Торнау зыIуагъэ цIыфхэм ягъэ-псыкIэ-шIыкIэхэр, яшэн-зэхэтыкIэхэр, адыгэ шы-IэкIэ-псэукIэр зыфэда-гъэр, зы лъэныкъомкIэ, адрэмкIэ, нэмыкI цIыф

лэпкхьхэм ежъ адыгэхэр зэрафыщытыгъэхэр те-гъашIэ тхакIом, къыд-гурегъало.

Адыгэм иIэкIоцI ду-най зыфэдэр романым МэщбэшIэм фэкъулаеу къыщызэIуиыхыгъ. Сы-дигъэуи адыгэр лIыгъэ кIэнэкъокъоу, игушIыIэ емыпIыжьи́р лIыбла-нэу, лIыхъужъэу зэрэщы-тыр тхылъым къыбгу-регъало. Хэгъэгум, чIы-гум апаемэ, адыгэр зэ-рэпсэемыблэжьи́гъэр романым щызэхэошIэ. ИкIу фэдизу тхакIом ащ кIыгъэтхыгъ.

Хъугъэ-шIэгъэ лъа-псэр зилэ тарихь романэу «Джасус» зыфиIорэр гупшысэ хъупкъэ инэу авторым зэригъэкIугъ, бзэ байкIэ тхыгъэ. Блэ-кIыгъэр къытфилуатэзэ авторым тапэкIэ илтым тегупшысэ анал къы-теты, ащ тыфепIу.

Тарихьыр зикIасэхэр, ащ фэцагъэхэр рома-ныкIэм ыгъэгъушIонхэу къысщэхьу.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтым итыр: **ро-маныкIэу «Джасус» ыкIышъо итеплъ.**

ИЛЪЭСЫКІЭМ ТЫПЭГЪОКЫЗЭ

Адыгеим мы аужырэ илэсхэм мэкъу-мэщым зыкыгъэгъэтыжыгъэнымкІэ ыкІи хэхъоныгъэ егъэшІыгъэнымкІэ лъэбжыу-шлхэр ышІыгъэх. ЗэкІэ хызымэтзехъаным пылхэм 2007-рэ илэсым продукциеу кыдагъэ-кыдагъэм егъэшпагъэмэ, кыкІэлыклогъэ илэсым процент 18,1-кІэ ыкІи 2009-рэ илэсым проценти 6,5-кІэ хэхъоныгъэ ашІыгъ. ИкІыгъэ илэсым пстэ-умкІи мэкъу-мэщым кытыгъэу республикэм кыщахыжыгъэм ыуасэ сомэ миллиард 11-м хызырэу нэсыгъ, ар 2006-рэ илэсым кыахыжыгъагъэм нахы фэди 2-м ехъукІэ нахыб.

ГъомылэпхъэшІ ыкІи перерабатывающэ промышленностым Іофхэр зэрэщыгъэпсыгъэхэм иезэгъынэу шыт. Анахь гъомылэпхъэ шхыагъэхэр кыдагъэ-кыдагъэм а отраслэм хэхъоныгъэхэр ешІы. 2007-рэ илэсым ащ ипредприятиехэм а уахъ-тэм шыІэгъэ уасэхэм атетэу продукциеу сомэ миллиард 4,4-рэ зыуасэ кыдагъэ-кыдагъэмэ, кыкІэлыклогъэ илэсым а пчъагъэр миллиард 6,2-м нэсыгъ. КыкІэлыклогъэ илэсхэм предприятиагъэхэм Іоф ашІэу зэрэхъугъэм ыкІи предприятиеу шылагъэхэр икІэрыкІэу зэрагъэпсыжыгъэхэм кыахкІэу 2010-рэ илэсым а отраслэм сомэ миллиард 10 фэдиз хызыр зыосэ продукциеу зэфэшхъаф кыдыгъэ-кыдагъэм. Анахь зыкыдагъэхэр адыгэ кыуаер, комбинированнэ былым Іусхэр, кыкІыхэрэм ахашІыкІырэ дагъэр ыкІи нэмыкІхэр арых. Ащ фэдэ гъэхъагъэхэм афэклонхэмкІэ анахь зышІуагъэ кыкІуагъэр республикэм и Лышхъэу ТхыаІушынэ Аслъан ыкІи АР-м иминистрэхэм я Кабинет АПК-м ренэу анаІэ зэрэтырагъэтырэр, ІэпыІэгъу зэрэфэху-хэрэр ары.

Бэдзэр гъэпсыкІэхэм кыахкІэу мэкъумэщ хызымэтым зэхъоІыныгъэшІхэр фэхъугъэх. Аруушгъэу шытми, а отраслэм анахь мэхъанэ шыІэгъэу кынагъэр чыгулэжыныр ары. Ауужырэ илэсхэм жьокІупІэ чыгуу лэжыгъэ зэфэшхъафхэр кызы-щагъэкІыхэрэм ипчъагъэ республикэм шыкхъуагъ, а ІофшІэным мылкъоу халхъэрэри нахыб хъугъэ. Ахэм яшІуагъэ-кІэ, ауужырэ илэсипІым изы илэсэ пэпчэ республикэм лэжыгъэ зэфэшхъафэу кыщахыжыгъэр тонн мин 472-м гурытымкІэ нэсыгъ, ар 2006-рэ илэсым кыахыжыгъагъэм нахы фэдизрэ ныкыоркІэ нахыб. Мы ауужырэ илэсхэм лэжыгъэ кызытырэ чыгу гектар пэпчэ кыраахыжыгъэрэмкІэ Урысыем зыпкІэ итэу Адыгеим ятІонэрэ чыІпІэр шеубиты. Ащ дакІоу тыгъэгъазэу ыкІи хэтэрыкІхэу республикэм кыщахыжыгъэхэрэм хэхъоныгъэ афэхъугъ.

Мы ауужырэ илэсхэм пынджлэжыным республикэм зыкышІІэгъыжыу ригъэжыагъ. Ауужырэ илэсэ 20-м кыкІоцІ фэдэ кыкхэмкІыгъэу икІыгъэ илэсым республикэм лэжыгъэ фыжэу шашІагъэм чыгу гектар 4100-рэ рагъэубытыгъ. Осэшхо зиІэ а лэжыгъэм 2010-рэ илэсым кыраахыжыгъэр тонн мин 17,7-рэ хъугъэ, ар 2006-рэ илэсым кыахыжыгъагъэм нахы фэди 2-м ехъукІэ нахыб. Кынахъащт илэсыкІэм Красногвардейскэ районым ит Еленовскэ насос станциер икІэрыкІэу зэтэгъэпсыжажыгъэныр зэраухыштым кыхэкІэу пынджэу рай-

Республикэм иэкономикэ-аныхь мэхъанэ зиІэ мэкъумэщ хызымэтым ауужырэ илэсхэм хэхъоныгъэу фэхъугъэхэм кытегъушІэ АР-м мэкъу-мэщымкІэ иминистрэу Юрий Петровыр.

Адыгеим и АПК непэ ыкІи неуш

оным шашІэрэ гектар пчъагъэм хэшІыкІэу кыахэкъошчт.

Ащ фэдэ гъэхъагъэхэр республикэм ихызымэтшІапІэхэм чыгулэжынымкІэ шашІынхэмкІэ анахь зышІуагъэ кыкІуагъэхэр мэкъумэщ культурахэм ядэлэжъэнкІэ технологиякІэу шыІэхэр шІуагъэ кыатэу агъэфедэхэ зэрэхъугъэр, инвестициеу а отраслэм халхъэрэм зэрэхъуагъэр ары.

Чыгулэжыным елгытыгъэмэ, былымхъуным зыкыгъэгъэтыжыгъэныр республикэм зэрэщыгъэпсыгъэм джырэкІэ уигъэрэзэнэу шытэп. Ауужырэ илэсхэм былым пчъагъэу ахъурэм хэшІыкІэу кыщыкІагъ. Арэушгъэу шытми, былымхэм ыкІи шагубзыхэм япчъагъэ нахь зыпкІэ иуцуагъ. 2007-рэ илэсым кыщыгъэжыагъэу былым пчъагъэхэм япчъагъэ республикэм мин 48-м кыщыщыкІэрэп. Къохэм япчъагъэ фэди 1,9-кІэ нахыб хъуи, мин 55,5-м нэсыгъ. Мэлхэмрэ пчэнхэмрэ япчъагъэ процент 15-м ехъу хахъуи, шхъэ мин 39-м кыхъугъ. ЗэкІэ шагубзыху зэфэшхъафхэм япчъагъэ фэди 1,7-кІэ нахыб хъугъэ.

2010-рэ илэсым Адыгеим ихызымэтшІапІэхэм лы тонн мин 44,2-рэ, шэ тонн мин 107,7-рэ ыкІи кІэнкІэ миллион 39-рэ кыахыжыгъэ. 2006-рэ илэсым елгытыгъэмэ, республикэм гъэрэ-Іоу лэу кыахыжыгъыгъэр фэди 1,5-кІэ нахыб хъугъэ. Ащ фызыщагъэхэр ЗАО-у «Адыгейское бройлерное объединение» зыфиІоу ГАП-у «Ресурсым» икыу-тамэ шагубзыхуэр гъэпщэрыгъэнхэмкІэ площадкэу иІэхэр дэгъоу зэрагъэцкІэжыгъэхэр ары. Промышленнэ шагубзыху-хъуным технологиеу притхэр шагуэфедэхэ зэрэхъугъэм ишІуагъэ-кІэ, Совет хабзэм илэсхэм шагубзылэу кыахыжыштыгъэм республикэм кыщырагъэхъун алыкІыгъ.

Анахь зэхъоІыныгъэшІхэр зыфэхъухэрэр кыохъуныр ары. Ар игъорыгъозэу промышленнэ лъапсэм тырашэ. 2009-рэ илэсым тилэхъанэ дшІтэрэ кыохъупІэ комплексэу ЗАО-у «Киево-Жураки АПК» зыфиІоу Теуцожэ районым итыр апэрэу агъэпсыгъ. А предприятием Канадэ кыри-щыхи кыо лъэфэр-пІор 2617-рэ комплексым шыхъугъэх. Мы лэсхъаным а кыохъупІэ тегъэпсыжажыгъэм иятІонэрэ чэзыурэ кыохэр зышаукІыштыгъэ цехымрэ шагуэгъэпсых. Шэуджэн районым

шыщ ООО-у «Заря» зыфиІорэм былымэхъо фермэу иІагъэр Данием шагуэфедэрэ технологием тетэу кыохэр шахъунхэм тырагъэпсыжагъ. Кошхъэблэ районым джащ фэдэу былым пчъагъэхэр зыщахъуштыгъэхэ комплексэу итыгъэр зэтырагъэпсыжажы, кыохэр шахъухэу шырагъэжыагъ. Зэрэтыгъэ-рэмкІэ, илэсыкІэу тызэхъащтым а предприятием кІуагъэу иІэмкІэ Іоф ышІэ хъушчт. Ахэм адакІоу Красногвардейскэ районым шыщ селоу Еленовскэм тилэхъанэ дшІтэрэ кыохъупІэ комплекс ин шагуэгъэпсы.

ХэзгъэуэфыкІы сшІоигъу ащ фэдэ зэхъоІыныгъэхэр экономикэм иагарнэ сектор фэхъунхэм тыфэзыщагъэр республикэм и Лышхъэу ТхыаІушынэ Аслъан, Къэралыгъо Советым — Хасэм ыкІи АР-м иминистрэхэм я Кабинет япашэхэм а лэныком ренэу анаІэ зэрэтырагъэтырэр арэу зэрэщытыр. Ащ дакІоу Іэхъэ-хэлэ хызымэтшІапІэхэм ыкІи мэкъумэщышІэ-фермер хызымэтшІапІэхэм федеральнэ ыкІи республикэ бюджетхэм кыарыкІэу финанс ІэпыІэгъоу ренэу кыагъэ-кыахъэрэм ишІогъэшхо кызыр-кылауагъэри кыэлогъэн фае.

Республикэм мэкъу-мэщымкІэ и Министерствэ Адыгеим иагропромышленнэ комплекс хэхъоныгъэ егъэшІыгъэным фэгъэхъыгъэу гухэлэ гъэнэфагъэ зиІэ программэхэр штэгъэнхэм ыкІи гъэцкІэгъэнхэм шІуагъэ кытэу зэрагъэжыгъэрэри хэгъэуэфыкІыгъэн фае. Ащ ишІуагъэ-кІэ, АПК-м хэхъоныгъэ егъэшІыгъэным фэшІ федеральнэ ыкІи республикэ бюджетхэм кыарыкІэу кыагъэ-кыахъэрэм хэхъоу зыпкІэ. 2006-рэ илэсым агропромышленнэ комплексым ІэпыІэгъу етыгъэным фэшІ пстэумкІи сомэ миллион 103-рэ кыагъэ-кыахъагъэмэ, икІыгъэ илэсым а пчъагъэр сомэ миллион 702-м кыхъугъ. Ащ шыщэу Іэхъэ-хэлэ ыкІи фермер хызымэтшІапІэхэм федеральнэ бюджетым кыкІэу сомэ миллион 567-рэ, республикэ бюджетым кытІупшыгъэу сомэ миллион 135-м ехъу кыагъэ-кыахъагъ.

Къэралыгъо программэу мэкъумэщ хызымэтым хэхъоныгъэ егъэшІыгъэным, мэкъумэщ продукцием, сырьем ыкІи гъомылэпхъэхэм ябэдзэр гъэпсыкІэ нахышІу шІыгъэным афэгъэхъыгъэу Адыгэ Республикэм

иминистрэхэм я Кабинетрэ Урысые Федерацием мэкъу-мэщымкІэ и Министерствэрэ 2008—2012-рэ илэсхэр кызылэтызы-убытыху 2008-рэ илэсым имэ-зэе мазэ и 15-м зедашІыгъэ зэ-зэгъыныгъэм фэгъэхъыгъэр гъэ-цкІэгъэным лэсхуу тыгып-кыуу тыпылэ. А программэр тэрэ-зэу зэшІохыгъэ зыхъукІэ, республикэм иагропромышленнэ комплекс тапэ-кІи хэхъоныгъэ-шІухэр ышІынхэм фищэшт.

Къэралыгъо программэу шы-Іэм анахь ыналэ зытыригъэтыхэрэм зыкІэ ащыщ кыуаджэм исоциальнэ инфраструктурэ хэхъо-ныгъэ егъэшІыгъэныр. Ауужырэ илэси 4-м кыкІоцІ програм-мэу «2012-рэ илэсым нэс рес-публикэм социальнэ хэхъо-ныгъэу ышІыштыр» зыфиІорэр гъэцкІагъэ зэрэхъурэм кыах-кІэу, Адыгеим давление цыкІу зиІэ газрыкІопІэ километри 146,7-рэ, псыкІопІэ километри 130,2-рэ, фельдшер-акушерскэ пункт 13 шагуэгъэпсыгъэх, культу-рэм икыоджэ унэу 1 шызты-рагъэпсыжажыгъэ, специалист ныбжыкІэхэм апае квадратнэ метр 8000 хъурэ псэупІэ унэ-хэр шашІыгъэх. Мы ІофшІэ-ныр мэкъумэщ хызымэтым ис-пециалист ныбжыкІэхэр кыуа-джэм нахыбэу шылажыгъэхэ шІыгъэным фэшІ тапэ-кІи нахь дгъэлэшышчт.

Мэкъумэщ мэхъанэ зиІэ чыгухэр нахь шІуагъэ кыатэу гъэфедэгъэнхэм, чыгуу хэлэ шІуагъэр кыгъэ-кыахъыгъэным ыкІи ащ хэгъэхъо-гъэным афэшІ гухэлэ гъэнэфагъэ зиІэ феде-ральнэ программэу 2006 — 2010-рэ илэсхэм ыкІи 2012-рэ илэсым нэс Урысыем мэкъу-мэщ мэхъанэ зиІэ чыгухэр кы-щыгухъумэгъэнхэм ыкІи ахэм шІуагъэу ахэлэым хэгъэхъо-гъэным афэгъэхъыгъэм республикэр зыкылажыгъэр илэсэ заулэ хъугъэ. АщкІэ анахь тыналэ зытедгъэ-тырэр агъэфедэрэ чыгухэм яп-чъагъэ кыщымыгъэкІэгъэныр, псым ыкІи жым ахэр ашы-ухъумэгъэнхэр, минеральнэ чы-гъэшІухэу ящыкІагъэм фэдиз аІэ-кІэгъэхъыгъэныр ары.

Республикэм мэкъу-мэщымкІэ и Министерствэ ренэу ыналэ зытыригъэтыхэрэм ащыщ мэкъумэщ хызымэтым иІофыгъо-хэр механизациеу шІыгъэнхэр, зэкІэ хызымэтшІапІэхэм ящыкІэ-гъэ техникэмрэ энергиемрэ кызы-Іэ-кІагъэхъанхэм фэшІ ІэпыІэгъу

афэхъыгъэныр. 2009-рэ илэсым республикэм ихызымэтшІапІэхэм трактор ыкІи комбайнэ тегъэп-сыжажыгъэхуу кыащэфыгъагъэм фэдэ заулэ-кІэ нахыб ауужырэ илэсипІум кызылэ-кыахъагъэр. Ащ ишІуагъэ-кІэ, чыгуу идэлэ-жъэн джырэ лэсхъанэ техноло-гием кызырэдильгытэрэм тетэу зэхашэ, лэжыгъэ зэфэшхъаф-хэу тичІыгу кытыхэрэм аха-гъахъо.

Республикэм и АПК ащ фэдэ зэхъоІыныгъэхэр фэхъыгъэхэм, зэшІотхын фэе Іофыгъо зэфэшхъафхэу шыІэхэри макІэп. Джы кызынэсыгъэм тичІыгу шыщ гек-тар мин 22-рэ фэдизыр агъэфе-дэрэп. Ар анахь кызыхэкІырэ чыгуу зымыщыкІагъэхэм ар зэ-рафагъазэрэр ары. Ащ фэдэхэм чыгуу алэ ралэхъагъэм зи ра-мышІэу нахь лъапІэу ар зыща-шъжыныр алыкІышчт уахътэм ежж.

Джыри зы Іофыгъо игугъу кыэсшІын. Ар мэкъумэщ продук-циеу кызышІырэ предприятиехэм тиреспубликэ фэшхъаф чыІпІэ-хэм кыаращырэ сырьер зэра-гъэфедэрэр ары. Ар дэгъэ-жыгъэным фэшІ хэтэрыкІэхэм кыэ-жыгъэным нахышІоу зэхэ-жъэн фае. ЗэкІэ амалхэр шыІэх тыхызымэтшІапІэхэм томатхуу, нэшэбэгоу, горошкэ шхъуантІэу ыкІи нэмыкІ хэтэрыкІэхуу кыа-хыжыгъэхэр хэшІыкІэу нахыбэ-бэ шІыгъэнхэмкІэ. Илэсыбэрэ кыэ-кІэхуу пхъэшхъэ-мышхъэ зэфэшхъафхэр кызытыхэрэм ыкІи адыгэ шайм аубытырэ чыІпІэхэр нахыбэу мышІыгъэхэ хъушчтэп. Ащ фэдэ садхуу гектар 200 республикэм шызэрагъэу-бы-тыгъэхэр а Іофыр тэрэ-зэу зэхэ-щэгъэным иегъэжыапІ ныІэп.

Мыщ дэжыым республикэм зэкІэ шыпсэурэ мэкъумэщы-шІэхэр анахь зыгъэгумэкІыхэрэм ащыщ Іофыгъом игугъу кыщы-сымышІын слэ-кІышчтэп. Ар зы-фэгъэхъыгъэр техникэм Іоф зэ-рырагъэшІэрэ дизель гъэстынып-хъэм уасэу иІэр ыкІи мэкъумэ-щышІэхэм фэшхъаф яфэны-кыуагъэхэр игъэкъугъэнхэм хэ-гъэгум чыІагъэмкІэ икомпани-ехэм фышытыкІэу фыраІэр ары. Тэ тыщыкІагъэ дизель гъэстынып-хъэу фэгъэкІотэныгъэ зиІэу кыэ-т-шэ-фырэ процент 100-м нэд-гъэсынэу, мыгъэ ар зэрэхъу-штыгъэр пстэумкІи процент 30 ныІэп. Ащ дакІоу а гъэстынып-хъэм фэгъэкІотэныгъэ хэлэу плыгъэныри тэрэ-дэдэп, сыда-Іомэ ащ уасэу лъатын фаем кыщагъагъэхэр ренэу нахь макІэ мэхъу. Губгъо ІофшІэхэм яжыо-тыпІэм бэдзэр уасэмкІэ кыэпшэ-фын дизель гъэстыныпхыи узы-щыфаем гъотыгъошІоу шыгъэп.

Тапэ-кІэ чыгулэжыным икуль-турэ нахь зыкыгъэгъэтыгъэным, лэ-жыгъэ зэфэшхъафхэм ягъэ-бэгъонкІэ технологиеу шыІэхэр гъэфедэгъэнхэм, чыІпІэхъшІухэр тичІыгухэм нахыбэу ащышІэ-гъэнхэм ренэу тыналэ атедгъэтын фае. Ащ фэдэ ыкІи фэшхъаф амалхэр тэрэ-зэу гъэфедэгъэхэмэ, мы илэсэ благъэхэм республикэм и АПК хэхъоныгъэу ышІырэ хэшІыкІэу нахыбэу хъушчт.

Республикэм имэкъумэщ хызы-мэт ауужырэ илэсхэм гъэхъа-гъэу ышІыгъэхэм ыкІи тапэ-кІэ зэшІохыгъэн фэе Іофыгъохэм ащыщхэм кызытегъушІэхэ нэуж зэкІэ Адыгеим имэкъумэ-щышІэхэм илэсыкІэу кыэблэ-гъагъэм фэшІ игуагъэу зэрафэгъу-шІорэр ыкІи ахэм псауныгъэ нэ-пэ-Іэ зэрэшІоигъор Юрий Петровым кыІуагъ.

Зыгъэхъазырыгъэр
ЛІХЪУСЭЖЬ
Хъаджэ-рэтбый.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Къыдзыгъэкъырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ИофхэмкIэ,
IэкIыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилъэп-
къэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар жьу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шъхьалэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зыхъуагъэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшгъэдэкIыжъ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъаты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын ИофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлы-
IэскIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Тemyр-Кавказ
чыплэ гъэло-
шIапI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиу-
тыхэрэм мышъып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмкIэ къэзыт-
хыгъэхэм пшгъэдэ-
кIыжъ ахы. Къа-
тэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажэхэр-
рэмрэ яеплъыкIэ
зэтемыфэн ылъэ-
кIышт. Гъэзет-
еджэхэм кыт-
фагъэхырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкIи къэ-
зытхыгъэхэм
алэкIэдгъэхъа-
жыхырэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4378
Индексхэр
52161
52162
Зак. 3041

Хэутыным
узщыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

«БИЕННАЛЕ-2011»-м ИКIЭУХХЭР

Язэпхыныгъэ щагъэпытэ

Краснодар краим культурэмкIэ и Департаментрэ Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэрэ зэхашэгъэ шьолхыр зэнэкъокъоу «Биеннале-2011»-м икIэуэххэр зэфахысыжыгъэх. Ясэнэхъат рылэжьэрэ сурэтышхэм яIэпIэсэныгъэ къагъэлъэгъоным фэшI амалышхэр ялагъэх.

«Биеннале-2011»-р япшIэнэрэу Краснодар щызэхашагъ. Ауужырэ зэнэкъокъуитIумэ Адыгеим исурэтышхэр ахэлэжьагъэх. Краснодар краим иадминистрация культурэмкIэ и ГъэлорышIапIэ ипащэу Наталья Пугачевам зэхэхъэм къызэрэщыIуагъэу, краимрэ республикэмрэ язэфышчытыкIэхэр гъэпытэгъэнхэм сурэтышхэм язэнэкъокъу фэгъэхыгъ. Сурэт 500-м ехъу зэрагъэпшагъ. Журим итхьаматэ игуадзэу, Адыгэ Республикэм исурэтышхэм я Союз итхьаматэу Хъуажь Рэмэзанэ кIэух зэхэхъэм щыхигъэуэфыкIыгъэм уапэкIэ уегъаплъэ.

Ары. Сурэтышхэм яIэпIэсэныгъэ хагъэхуагъ. Уасэ яИофшIагъэ фэпшыныр IэшIэхэп. Дэгъухэм анахь дэгъужьхэр арых хагъэуэфыкIырэ чыплэхэр къыдзыхыгъэхэр. Адыгеим зэ-лъашIэрэ исурэтышхэу Эдуард Овчаренкэм ящэнэрэ чыплэр къыдихыным фэшI зы балл шы-
кIагъ. «Живописъ» зыфилорэ зэнэкъокъум Адыгеим исурэтышхэу Виталий Баркиным апэрэ чыплэр къышдыдихыгъ.

«Графика» зыфилорэ зэнэкъокъум Урысыем инароднэ сурэтышхэу Къат Теуцожь апэрэ чыплэр къышдыдихыгъ. Зэ-лъашIэрэ сурэтышхэу Бырсыр Абдулахь ящэнэрэ чыплэр къыфагъэшъошагъ. В. Баркинымрэ

Т. Кыатымрэ шIухъафтынэу сомэ мин 30 зырыз, А. Бырсырым сомэ мин 15 къаратыгъ.

Декоративнэ прикладной искусствэмкIэ зэнэкъокъум Елена Абакумовам шIухъафтынэу сомэ мин 20 къышдыфагъэшъошагъ.

ХэушъхъафыкIыгъэ шIухъафтынхэр сурэтышхэм къафагъэшъошагъэх. «Биеннале-2011»-р Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щыклоштхэм афэгъэхыгъ. Зэнэкъокъоу «портретым» Виталий Баркиным къышыхагъэщыгъ. Тиспортсмен цIэрылохэу Хъасанэкъо Муратрэ Сергей Алифиренкэмрэ ясурэтхэр В. Баркиным ышIыгъэх. Сурэтхэр дахэх, псэ апытым фэдэу уяплъы. Сомэ мин 20 В. Баркиным къыфагъэшъошагъ.

«Дебют» зыфилорэ зэнэкъокъум Мария Паршинар къышыхахыгъ, сомэ мин 20 шIухъафтынэу къыфашIыгъ. Щынджые къышыхыгъэ сурэтышхэу Цей Евгений ыцIэкIэ агъэнэфэгъэ шIухъафтынхэр Бырсыр Абдулахьрэ Татьяна Вагановамрэ афагъэшъошагъ. Сомэ мин 20 зырыз къаратыжыгъ.

Адыгэ Республикэм исурэтышхэм зэнэкъокъур къагъэбаигъ, темэ гъэшIэгъонхэр къалэтыгъэх. Лъэпкъ шIэжыым ехы-лэгъэ ИофшIагъэу къагъэлъэгъуагъэхэм осэ ин къафашыгъ. Къат Теуцожь, Бырсыр Абду-

лахь, Виталий Баркиным, нэмыкIэхэм тиеспубликэ искусствэ щалэтыгъ. ЗэхэщакIомэ ар къыдалыгъи, Краснодар краим культурэмкIэ и Департамент ипащэу Наталья Пугачева Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ иотдел ипащэу Шэуджэн Бэлэ лъэшэу зэрэфэра-
зэр къыриIуагъ, зэнэкъокъум игъэпсын илахышху зэрэхишхы-
хъагъэм фэшI Департаментым и

БАСКЕТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

ХъакIэхэр ыгъэгугъагъэхэп

ЯтIонэрэ зэлукIэгъур

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ-«Десна»
Брянск — 89:74 (29:22, 22:11, 29:18, 9:23).
Тыгъэгъазэм и 20-м Мыекъуапэ щызэ-
дешIагъэх.

Зезышагъэхэр: А. Стрельченко — Ро-
стов-на-Дону, А. Андреев — Пятигорск,
П. Усков — Пятигорск.

«Динамо-МГТУ»-м щешIагъэхэмрэ очко
пчъагъэу къахыгъэмрэ: Вагнер — 6,
Гапошин — 11, Хмара — 4, Иванов —
12, Хъакъун — 14, Тусиков — 9, Путим-
цев, Тыу — 19, Блэгъожь, Степанов —
6, Долгополов — 8.

ХъакIэхэр командэ анахь лъэшхэм ащышхэп. «Динамо-МГТУ»-м текIоныгъэр къызэрэди-
хышхэр пэшIорыгъэшъэу къэшIэнэу шытыгъ. Тыу
Георгий апэрэу очко 19 зэрэригъэкъугъэр тигуа-
пэу къыхэтэгъэщы. Очкоуиц дзыгъохэри ащ дэгъоу
ыгъэцэкIагъэх. Тикомандэ тазыр дзыгъуи 4 ныIэп
ешIэгъум щыриIагъэр, хъакIэмэ 32-рэ.

«Динамо-МГТУ» — «Десна» — 82:64
(26:14, 21:19, 16:21, 19:10).

Тыгъэгъазэм и 21-м Мыекъуапэ щызэ-
лукIагъэх.

«Динамо-МГТУ»: Тусиков — 17, Ваг-
нер — 15, Гапошин — 12, Иванов —
2, Хъакъун — 18, Тыу — 5, Хмара —
5, Блэгъожь, Степанов — 2, Долгопо-
лов — 6.

«Динамо-МГТУ»-м итренер шъхьаIэу, АР-м
изаслуженнэ тренерэу Андрей Синельниковым
опыт зилэ баскетболистхэри, спортышхом бэмы-
шIэу хэхьагъэхэри ешIапIэм ригъэхьанхэм фэшI
щынагъэп. Шыпкъэ, очко 20-м къышчымыкIэу
тикомандэ хъакIэмэ апэ зешъым, тибаскетболист
ныбжьыкIэхэр зэлукIэгъум чанэу хэлэжьагъэхэп.
«Десна» тикомандэ къыкIэхъажыным фэшI оч-
коуи 9 нахь къэнэжыгъагъэп. Ар А. Синельни-
ковым къыдилыгъи, баскетболист ныбжьыкIэхэр
ешIапIэм рищыжыыхи, спортым нахь хэгъоагъэхэр
зэнэкъокъум хигъэлэжьагъэх, текIоныгъэр бысым-
хэм къыдахыгъ.

«Деснам» иешIаIохэу Михаил Юдовым очко
20, Андрей Лисовскэм очко 13 рагъэкъугъ. Ады-
геим спортсменхэр яIэпIэсэныгъэкIэ Брянскэ
ибаскетболистхэм анахь лъэшых. Сергей Ивано-
выр, Хъакъунэ Руслан, Алексей Вагнер, Антон
Тусиковыр, Артем Гапошиныр уащытхъунэу
ешIагъэх.

«Динамо-МГТУ»-р тыгъэгъазэм и 24 — 25-м
тикIалэ щешIэшт. «Динамо-Политех» Курск къы-
регъэблагъэ. Тикомандэ апшгъэрэ купым апэрэ
чыплэхэр щызылыгъэмэ ащыш.

НэкIубгъор зыгъэхъабырыгъэр
ЕМТИЛЪ Нурбий.

УШУ

Кавказым и Кубок фэбэнагъэх

Кавказым и Кубок икIы-
дэхын фэгъэхыгъэ зэ-
нэкъокъу ушумкIэ къа-
лэу Лабинскэ щыкIуагъ.
Дагъыстан, Чээнэым,
Адыгеим, Краснодар
краим ябэнэкIо 200 фэ-
диз зэлукIэгъумэ ахэлэ-
жыагъ. Адыгэ Респуб-
ликэм спортсменхэм апэ-
рэ чыплэу 9 къыдахыгъ.

Илъэси 9-м къышчыублагъэу
18 зыныбжхэр алыргъум щы-
зэбэныгъэх. Аныбжхэм ыкIи
яонтэгъугъэхэм ялытыгъэу
спортсменхэр купхэм ахэтыгъэх.
Апэрэ чыплэхэр къэзыхыгъэхэр:
Даур Мурад, кг 44-рэ, МэрэтыкIо
Нурдин, кг 48-рэ, ШъхъакIамы-
кIо Арсен, кг 52-рэ, Дзыбэ Бис-
лъан, кг 60, Кристина Морозо-
ва, кг 75-рэ. Спортсменхэр тре-
нерэу Даур Хъамедэ егъасэх.
Хъакурынхъаблэ ушумкIэ къы-
шчызэуахыгъэ секциер респуб-
ликэ федерацием епхыгъэу щыт.

КIэлэцIыкIухэм язэлукIэ-
гъухэм текIоныгъэр къащыдзы-
хыгъэхэр: Владислав Антоновыр,
кг 25-рэ, Цукъо Эльдар, кг 27-рэ,
Дмитрий Петренко, кг 30, Алек-
сандр Смирнов, кг 33-рэ. Тре-
нерэу япащэр НэмыгIэкIо Аскэр.

Адыгэ Республикэм ушумкIэ
ифедерация ипащэу Абрэдж Ас-
лъан зэриллыгътэрэмкIэ, ныбжьы-
кIэмэ яухъабырыныгъэ хагъэ-
хьоным фэшI ащ фэдэ зэнэкъо-
къухэр лъэшэу ящыкIагъэх.